

Aarsberetning

fra

Den kgl. norske Kunst- og Haandværksskole

i Christiania.

1886—87.

Christiania.

J. Chr. Gundersens Bogtrykkeri.

1887.

L
4211
the 2

17-2. 1954 x Skolens kom.

Skole-Efterretninger

for

Skoleaaret 1886—1887.

Skolens Overbestyrelse: Kirke-Departementet.

Skolens Forstanderskab:

Formand: Skolens Direktør.

Historiemaler P. N. Arbo*) (fra 1884).

Arkitekt J. W. Nordan*) (fra 1884).

Kanaldirektør T. Heiberg**) (fra 1884).

Snedkermester H. W. Schrøder**) (fra 1884).

Skolens Direktør: Figurmaler, cand. jur. I. W. Holter,
ansat 1884.

Skolens Lærere:

Overlærere:

Landskabsmaler Ph. Barlag (1 Elementærklasse), kst. 1884.

Landskabsmaler H. Petersen (1 Elementærkl.), kst. 1884.

Landskabsmaler Carl Nielsen (2 Elementærkl.), kst. 1884.

Landskabsmaler P. Thurmann (2 Elementærkl.), kst. 1884.

---

*) Valgte af Kirke-Departementet.

**) Valgte af Christiania Kommune.

Ingeniør S. Lie (Konstruktionskl.), kst. 1884.
 Ingeniør J. Scheel (Konstruktionskl.), kst. 1884.
 Arkitekt Herm. M. Schirmer (Ornamentkl.), kst. 1884.
 Arkitekt H. Nissen (Bygningskl.), kst. 1884.
 Arkitekt H. Olsen (Haandværkskl.), kst. 1884.
 Figurmaler V. Peters (Dekorationskl.), kst. 1884.

Lærere:

Arkitekt B. Lange (1 Elementærkl.), a. 1884.
 Arkitekt J. Meyer (1 Elementærkl.), a. 1884.
 Premierløjtnant O. Færden (Konstruktionskl.), a. 1884.
 Premierløjtnant O. Strugstad (Konstruktionskl.) a. 1884.
 Figurmaler C. Bruun (Figurkl.), a. 1884.
 Billedhugger M. Skeibrok (Figurkl.), a. 1886.
 Skolens Sekretær: Telegrafist Berg-Jæger, a. 1887.
 — Kasserer: Kgl. Fuldm. H. Berner, a. 1884.
 — Bibliothekar: Landskabsmaler C. Nielsen, a. 1887.
 — Vagtmester: S. Mathiesen, a. 1884.

Skolens Klasser og Undervisning.

A. Forberedelsesskolen.

1. I 1ste Elementærklasse (2 Parallellklasser), har været undervist i:

Elementær Frihaandstegning efter geometriske Planfigurer (uden Skygge) med Anvendelse paa simple Ornamenter.

2. I 2den Elementærklasse (2 Parallellklasser), har været undervist i:

Frihaandstegning efter geometriske Legemer med Anvendelse af Principerne for Lys og Skygge, efter Ornamenter og delvis efter Masker.

3. I Konstruktionsklassen (2 Parallelklasser) har været undervist i:

Geometrisk Tegning, Projektions- og Perspektivtegning og deskriptiv Geometri. — I den ene af disse Klasser undervises i det for Reallærereksamen lovbestemte Pensum i Konstruktions-tegning.

4. I Ornamentklassen har man i Skoleaaret gennemgaaet den elementære Ornamentlære efter South Kensington Methoden, hvorefter Ornamentet henføres til følgende fire Hovedgrupper:

- a. Tangentiale Ornamenter uden Begrændsning.
- b. Radiale Ornamenter uden Begrændsning.
- c. Ornamenter der har til Formaal at fylde begrændsede Flader.
- d. Baand.

Undervisningen er gaaet ud paa at bibringe Eleverne Forstaaelse af Ornamentets Bygning inden disse Grupper, og den er søgt gennemført ved at lade Eleverne gennemgaa saa mange karakteriske Exempler inden hver Gruppe, som Tiden har tilladt, idet Exemplerne har været valgte uden Hensyn til de historiske Stilperioder og deres gjensidige Forhold.

5. I Figurklassen er undervist i:

Tegning og Modelleren efter Byster og hele Figurer.

B. Fagskolen.

1. I Bygningsklassen er der i Skoleaaret undervist i følgende Fag:

- 1) Murkonstruktioner med Tegneøvelser: Murforbandt, Bue- og Hvælvkonstruktion samt massive Trappekonstruktioner.
- 2) Tømmerkonstruktioner med Tegneøvelser: Bjelkeforbindelser, Hænge- og Sprengværkskonstruktioner samt Tag- og Taarnkonstruktioner.

- 3) Stabilitetsberegninger med Anvendelse paa enkle Sten-, Træ- og Jernkonstruktioner.
- 4) Projektering af Pakhusbygninger med Beregninger, samt
- 5) Projektering af Vaaningsbygninger med Detaillering af Konstruktioner og Indretningsarbejder.

NB. Forud for Tegneøvelserne er Konstruktionerne og Opgaverne gennemgaaede ved Foredrag og tildels ved Fremvisning af Modeller.

2. I Haandværksklassen er undervist i Fagtegningsnævnene, Snedkere, Smede, Hjulmagere og Billedskjærere m. fl.:

Snedkereleverne gives i Begyndelsen enkelt udstyrede og lette Forlæggerblade til Kopiering i en Maalestok 1 : 10 eller større. Samtidig detaljeres Tegningen i naturlig Størrelse. Vanskeligere og mere sammensatte Tegninger gives lidt efter lidt, indtil der kan begyndes med selvstændige Opgaver.

Smedeeleverne bibringes Sands for gode Former og Forstaaelsen af Arbejdstegninger ved Kopiering og Opmaaling af forskellige Gjenstande, der i Regelen tegnes i naturlig Størrelse.

Hjulmagereleverne gives Kjendskab til forskellige Vognkonstruktioner ved Opmaaling af tidsmæssige Forbilleder og Optegning af de forskellige Vogndeile i naturlig Størrelse; senere gives selvstændige Opgaver, der detaljeres.

Billedskjærere, Tapetserere, Orgelbyggere, Gartnere og andre Haandværkere, der til forskellige Tider har været underviste i Haandværksklassen, kopiere først lettere, senere mere sammensatte Forlæggerblade, og naar de har naaet en vis Grad af Fremstillingsevne og Formkundskab, udarbejdes selvstændige Udkast efter Opgave af Læreren.

3. I Dekorationsmalerklassen er undervist i:

Malen efter Studier og efter Naturen samt i Udførelse af egne Kompositioner.

Aftenundervisningen

begyndte paa Grund af Bygningsarbejder i Lokalet først den 8de Oktober 1886, istedetfor som sædvanligt den 1ste Oktober, og sluttede den 4de April 1887. Undervisningen foregik i Maanederne Oktober og Marts Kl. 7—9 Aften, i de mellem-liggende Maaneder Kl. 6—8.

Aftenskolens Elever betaler for Vinterhalvaaret Kr. 4,00. Elever, der indkommer efter Nytaar betaler Kr. 2,00.

Antallet af Elever, der besøgte Aftenundervisningen, var i i det hele 462, hvoraf 243 nyindmeldte.

Elevernes Livsstilling vil sees af følgende Tabel:

Arkitekter og Murere	22.
Billedhuggere	3.
Blikkenslagere	1.
Bogbindere	1.
Dekorationsmalere	8.
Dreiere	1.
Farmaceuter	1.
Forgyldere	1.
Fotografer og Retoucheurer	5.
Gartnere.	2.
Gravører	8.
Guldsmede	16.
Handelsbetjente og Kontorister	4.
Ingeniører	1.
Lateris	74.

	Transport	74.
Instrumentmagere		6.
Kobberstikkere		1.
Lithografer		4.
Lærere og Lærerinder		8.
Malere		98.
Mekanikere		45.
Militære		3.
Opsynsmænd		1.
Orgelbyggere		2.
Sadelmagere		3.
Skiffertækkere		1.
Skoleelever		79.
Smede		2.
Snedkere		32.
Studenter, deraf 35 Realister og 7 Mine- raloger		46.
Præparanter		1.
Sømænd		1.
Tandlæger		1.
Tegnere		3.
Teknikere		7.
Træskjærere og Billedskjærere		10.
Tømrere		2.
Uhrmagere		2.
Xylografer		6.
Ubestemte		24:

 462.

1 Realstuderende har i Skoleaarets Løb underkastet sig den lovbestemte Prøve i Tegning til Reallærerexamen.

Dagundervisning.

I Dekorationsmalerklassen har Undervisningen fundet Sted fra Begyndelsen af Oktober til Udgangen af Mai hver Søgnedags Formiddag fra Kl. 9, og saalænge der har været tilstrækkelig lyst, foruden til samme Tid som i Skolens Aftenklasser. Klassen har været besøgt af 14 Elever. Skolepengene er Kr. 5,00 pr. Maaned.

Særlige Kurser.

I Tidsrummet fra 1ste Novembr til Udgangen af Mai har der været afholdt 2 Formiddagskurser — 2 Timer daglig — i Frihaandstegning, for saavel mandlige som kvindelige Elever, under Ledelse af Direktøren og Landskabsmaler C. Nielsen. — Det første Kursus frekventeredes af 35 Elever, det andet af 47. Kontingenten var Kr. 5,00 pr. Elev for hvert Kursus.

Ligeledes har der i samme Tidsrum været afholdt 2 Eftermiddagskurser — 2 Timer daglig — i elementær Frihaands- og Konstruktionstegning for kvindelige Elever, under Ledelse af Landskabsmaler H. Petersen. Ved det første af disse Kurser fungerede Frk. Anna Riis som Hjælpelærerinde. — Elevantallet var ved det første Kursus 32, ved det andet 31. Kontingent Kr. 6,00 pr. Elev for hvert Kursus.

Et Kursus for Lærere og Lærerinder i Tegning ved Almueskolen og Middelskolen afholdtes i Tidsrummet fra 1ste Februar til Udgangen af Mai 1887.

Undervisningen ved dette Kursus omfattede:

1. *Frihaandstegning:*

En systematisk ordnet Gjennemgaaelse af det for Middelskolen bestemte Pensum i Frihaandstegning i Forbindelse med

Forklaring af Undervisningens Methode, samt paa Basis heraf fortsat Øvelse i Tegning efter større og mere udviklede Ornamenter.

2. Konstruktionstegning:

- a) Læren om plangeometriske Konstruktioner fra de første Elementer til Konstruktion af Parabel og Hyperbel.
- b) Udvikling af Theorierne for Projektionslæren og dens praktiske Anvendelse paa Tegning af geometriske Legemer og simple tekniske Gjenstande i enkelt og dobbelt Skraastilling og med to til tre Hjælpeplaner.
- c) Læren om Snit mellem Planer og Legemer.
- d) Læren om Frontsperspektiv, anvendt paa Tegning efter enkle geometriske Legemer.

Som Lærer i Frihaandstegning fungerede Landskabsmaler P. Barlag og i Konstruktionstegning Landskabsmaler H. Petersen.

Som Censorer ved Examen fungerede DHrr. Konrektor H. L. Sørenssen og Arkitekt Thomassen. Den første for Konstruktions-, den sidste for Frihaandstegning.

Examen, der afholdtes den 25de, 26de og 27de Mai bestod samtlige Elever med følgende Hovedkarakterer*):

Arnesen, Emilie	Meg. godt	(2.17)
Arntzen, Kristine	Udm. godt	(1.43)
Baar, Simma	Udm. godt	(1.17)
Berg, A. L.	Udm. godt	(1.37)
Bjørnsen, A. G.	Meg. godt	(2.40)
Eckersberg, Helga	Udm. godt	(1.33)

---

*) Der blev givet 2 Karakterer for Frihaandstegning og 1 Karakter for Konstruktionstegning.

Eriksen, Elisa	Udm. godt	(1.33)
Falch-Ytter, Thea	Udm. godt	(1.33)
Franzen, Anna	Godt	(2.53)
Godager, Johan	Godt	(2.73)
Godal, Ingvald	Meg. godt	(1.73)
Gundelach, E.	Meg. godt	(1.87)
Jørstad, Kr.	Udm. godt	(1.20)
Kvam, Valborg	Udm. godt	(1.33)
Kjær, Kr.	Meg. godt	(1.93)
Larsson, Ludvig G.	Udm. godt	(1.33)
Michelet, Caroline	Udm. godt	(1.37)
Nielsen, Julie	Udm. godt	(1.50)
Plesner, Caroline	Meg. godt	(1.57)
Riiber, Else	Udm. godt	(1.43)
Riis, Anna	Udm. godt	(1.07)
Rude, Sigrid	Meg. godt	(1.70)
Salicath, Hanne	Meg. godt	(2.43)
Senstad, Ole	Udm. godt	(1.23)
Tolstad, Ole K.	Udm. godt	(1.03)
Wielgolaski, Henriette	Udm. godt	(1.27)

Foredrag.

Foredrag over Perspektiv i Forbindelse med Undervisning i Perspektivtegning har i Skoleaaret været holdt af Premierløjtnant O. Strugstad.

Til Grund for Forelæsningerne er væsentlig lagt Hetsch's og Guido Schreibers Fremstilling.

For at gives Adgang til Perspektivkurset maa Eleverne i Regelen have gennemgaaet Konstruktionsklassen.

Kurset har været besøgt af 25 Elever.

Anatomi.

Elever af Skolens Figur- og Modelklasse har i det forløbne Aar, i Lighed med flere foregaaende Aar, velvillig været givne Adgang til at følge Professor Dr. Nicolaysens Foredrag over Anatomi for Centralskolens Elever.

Kunsthistorie.

Til de af Professor L. Dietrichsons paa Universitetet afholdte Forelæsninger over Kunsthistorie har Eleverne i Skolens høiere Klasser havt Adgang.

Skolens Bibliothek

har været holdt aabent i Skoleaaret 2 Gange ugentlig 2 Timer ad Gangen.

Gibssamlingen

har i det forløbne Aar modtaget en betydelig Forøgelse bl. a. ved Indkjøb af 180 Afstøbninger, der i længere Tid havde været udlaant til Skolen fra Kunstindustrimusæet.

Horns Legat.

Legatkapitalen udgjør Kr. 400,00, og de aarlige Renter skal efter Statutterne uddeles som Præmier til en eller to af Skolens bedste Elever blandt Haandværkslærlinge eller Svende.

Renterne for afvigte Budgetaar anvendtes til Indkjøb af Jacob Falke «Kunstindustriens Grundsætninger», der tildeltes Elev af Dekorationsklassen Joh. Andr. Nielsen.

Reisestipendier.

Af de til Reisestipendier for Skolens Direktør og Lærere bevilgede Kr. 1 000,00, var af Departementet disponeret Kr. 300,00 som Tillæg til det Arkitekt H. M. Schirmer i foregaaende Aar

tilstaaede Stipendium af Kr. 500,00. Det for Budgetterminen disponible Beløb, Kr. 700,00, tildeltes Skolens Direktør til en Reise i Danmark og Tyskland.

Arkitekt Schirmers Beretning om den af ham i 1886 foretagne Stipendiereise blev ved Kirke-Departementets Foranstaltning trykt som Program for Skolen.

Under 26de Januar 1887 er Skolen af Kirke-Departementet meddelt Autorisation til at lade de i Reglementet for Realartium omhandlede Prøvearbejder i Tegning udføre ved Skolen.

Skolen har i det forløbne Aar havt følgende Indtægter og Udgifter:

Indtægter:

1. Beholdning fra forrige Regnskabsaar . . .	Kr.	1 032,30
2. Statskassens Tilskud	-	27 000,00
3. Christiania Kommunes Bidrag	-	18 000,00
4. Skolepenge:		
Aftenundervisningen	Kr.	1 604,00
Dagunderv. i Dekorationsmalerkl.	-	185,00
Do. (Formiddagskurser)	-	400,00
Do. (Eftermiddagskurser)	-	360,00
Gebyr for 10 Attester	-	10,00
		2 559,00
5. Tilfældige Indtægter:		
Foliorenter	Kr.	12,06
Solgt Inventar	-	5,90
		17,96
		Kr. 48 609,26

Udgifter:

1. Lønninger	Kr. 26 200,00
2. Dagundervisning og Foredrag	- 3 066,00
3. Bibliotheket	- 1 051,65
4. Fripladse	- 84,00
5. Stipendier	- 1 000,00
6. Inventar og Samlinger	- 2 935,21
7. Leie af Lokale	- 7 400,00
8. Lys og Brænde	- 3 612,64
9. Blandede og tilfældige Udgifter:	
a. Renhold.	Kr. 555,21
b. levende Model	- 210,50
c. Kontor og tilfældige Udgifter -	1 901,49
	<hr/>
	- 2 667,20
Beholdning 30te Juni 1887	- 592,58
	<hr/>
	Kr. 48 609,26
	<hr/> <hr/>

Christiania i Oktober 1887.

I. W. Holter.
